

ŞANLIURFA BÖLGESİ AYLIK EKONOMİ GÖRÜNÜM RAPORU

MAYIS 2020

**Birecik Ticaret ve
Sanayi Odası**

İÇİNDEKİLER

TRC2 Bölgesi

Endeksler

Sayfa

Tüketici Fiyatları Endeksi

5

İstatistikler

Diyarbakır İhracatı

7

Şanlıurfa İhracatı

8

Diyarbakır İthalatı

9

Şanlıurfa İthalatı

10

Diyarbakır Yatırım Teşvik Belgeleri

11

Şanlıurfa Yatırım Teşvik Belgeleri

13

Kurulan-Kapanan Şirket İstatistikleri

15

Konut Satışları

16

Havalimanı Yolcu Trafiği

17

Turizm Verileri

18

Vergi Gelirleri

20

Bankacılık Verileri

21

İşgücü İstatistikleri

22

İÇİNDEKİLER

TRC2 Bölgesi

SGK Verileri	23
Esnaf ve İşyeri Verileri	24
Diyarbakır ili Devam Eden Önemli Projeler	25
Şanlıurfa ili Devam Eden Önemli Projeler	26
Kaynakça	28

TÜKETİCİ FİYATLARI ENDEKSİ-MAYIS, 2020

Tüketici fiyat endeksi (TÜFE) yıllık %11,39, aylık %1,36 arttı

TÜFE'de (2003=100) 2020 yılı Mayıs ayında bir önceki aya göre % 1,36, bir önceki yılın Aralık ayına göre %4,57, bir önceki yılın aynı ayına göre %11,39 ve on iki aylık ortalamalara göre %12,10 artış gerçekleşti.

Yıllık en düşük artış %2,98 ile haberleşme grubunda gerçekleşti

Bir önceki yılın aynı ayına göre artışın düşük olduğu diğer ana gruplar sırasıyla, %3,74 ile eğlence ve kültür, %6,69 ile ulaştırma ve %7,68 ile giyim ve ayakkabı oldu. Buna karşılık, bir önceki yılın aynı ayına göre artışın yüksek olduğu ana gruplar ise sırasıyla, %21,41 ile alkollü içecekler ve tütün, %20,86 ile çeşitli mal ve hizmetler ve %14,45 ile konut oldu.

Aylık en düşük artış %0,16 ile lokanta ve oteller grubunda oldu

Ana harcama grupları itibarıyla 2020 yılı Mayıs ayında azalış gösteren ana grup olmadı. En az artış gösteren gruplar ise %0,16 ile lokanta ve oteller, %0,22 ile sağlık ve %0,24 ile gıda ve alkolsüz içecekler oldu. Buna karşılık, ana harcama grupları itibarıyla 2020 yılı Mayıs ayında artışın yüksek olduğu gruplar ise sırasıyla, %6,85 ile giyim ve ayakkabı, %3,30 ile ulaştırma ve %1,92 ile çeşitli mal ve hizmetler oldu.

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS)

2. Düzey'de bulunan 26 bölge içinde, bir önceki yılın Aralık ayına göre en yüksek artış %6,12 ile TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde, bir önceki yılın aynı ayına göre en yüksek artış %12,50 ile TR22 (Balıkesir, Çanakkale) bölgesinde ve on iki aylık ortalamalara göre en yüksek artış %13,63 ile TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt) bölgesinde gerçekleşti. Mayıs 2020'de, endekste kapsanan 418 maddeden, 66 maddenin ortalama fiyatında düşüş gerçekleşirken, 70 maddenin ortalama fiyatında değişim olmadı. 282 maddenin ortalama fiyatında ise artış gerçekleşti.

Kaynak: TÜİK, 2020a.

TÜKETİCİ FİYATLARI ENDEKSİ –MAYIS, 2020

İstatistiki Bölgelere Göre Tüketici Fiyat Endeksi ve Değişim Oranları (2003=100), Mayıs 2020

İstatistiki Bölgeler	Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Değişim Oranı (%)	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim Oranı (%)	On İki Aylık Ortalamalara Göre Değişim Oranı (%)	Endeks
TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	1,53	6,12	12,10	12,27	492,00
Türkiye	1,36	4,57	11,39	12,10	460,62

İHRACAT (DİYARBAKIR) –NİSAN 2020 (\$)

ISIC Adı	Nisan 2019	Nisan 2020	Değişim (%)
Tarım ve hayvancılık	0	198.362	-
Ormancılık ve tomrukçuluk	0	4.191	-
Metal cevherleri	0	6.734	-
Taşocakçılığı ve diğer madencilik	1.799.304	2.257.693	25,48
Gıda ürünleri ve içecek	2.009.422	1.846.278	-8,12
Tütün ürünleri	0	40.688	-
Tekstil ürünleri	264.060	312.279	18,26
Giyim eşyası	242.213	612	-99,75
Dabaklanmış deri, bavul, el çantası, saraciye ve ayakkabı	991	326	-67,10
Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç); hasır vb. örülerek yapılan maddeler	97.916	127.438	30,15
Kağıt ve kağıt ürünleri	996.708	774.157	-22,33
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlar	147.657	246.649	67,04
Kimyasal madde ve ürünler	638.465	295.083	-53,78
Plastik ve kauçuk ürünleri	648.106	936.819	44,55
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	1.641.823	706.464	-56,97
Ana metal sanayi	324.710	961.304	196,05
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	394.642	168.027	-57,42
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	570.629	138.114	-75,80
Büro, muhasebe ve bilgi işleme makineleri	191.589	81.612	-57,40
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazlar	410.661	273.665	-33,36
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat	45.986	1.705	-96,29
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	222.150	290.400	30,72
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	254.248	165.402	-34,94
Atık ve hurdalar	3.140	17.870	469,11
Nisan Ayı Toplam	10.904.420	9.851.872	-9,65
Ocak-Nisan Toplamı	109.347.961	101.494.093	-7,18

Kaynak: TÜİK, 2020b

İHRACAT (ŞANLIURFA) – NİSAN, 2020 (\$)

ISIC Adı	Nisan 2019	Nisan 2020	Değişim (%)
Tarım ve hayvancılık	3.248.713	770.520	-76,28
Taşocakçılığı ve diğer madencilik	1.184	2.060	73,99
Gıda ürünleri ve içecek	498.887	904.563	81,32
Tekstil ürünleri	898.087	473.649	-47,26
Giyim eşyası	251.877	180.252	-28,44
Dabaklanmış deri, bavul, el çantası, saraciye ve ayakkabı	6.385	12.505	95,85
Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç); hasır vb. örülerek yapılan maddeler	142.666	116.344	-18,45
Kağıt ve kağıt ürünleri	4.417	22.746	414,96
Basım ve yayım; plak, kaset vb.	999	0	-100,00
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlar	118.723	98.428	-17,09
Kimyasal madde ve ürünler	294.819	239.906	-18,63
Plastik ve kauçuk ürünleri	1.108.688	1.501.106	35,39
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	853.272	762.414	-10,65
Ana metal sanayi	11.158	125.633	1025,95
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	92.640	51.746	-44,14
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	2.327.312	2.419.108	3,94
Büro, muhasebe ve bilgi işleme makineleri	10.515	0	-100,00
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazlar	1.980.362	1.730.341	-12,63
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları	152	11.520	7478,95
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat	38.499	113.264	194,20
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	1.047.215	714.923	-31,73
Diğer ulaşım araçları	0	633	-
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	1.402.698	219.453	-84,35
Atık ve hurdalar	0	392.389	-
Nisan Ayı Toplam	14.339.268	10.863.503	-24,24
Ocak-Nisan Toplam	54.545.070	46.293.205	-15,13

Kaynak: TÜİK 2020b.

İTHALAT (DİYARBAKIR) –NİSAN, 2020 (\$)

ISIC Adı	Nisan 2019	Nisan 2020	Değişim (%)
Tarım ve hayvancılık	20.607.984	942.773	-95,43
Gıda ürünleri ve içecek	39.225	25.933	-33,89
Tekstil ürünleri	32.713	22.166	-32,24
Dabaklanmış deri, bavul, el çantası, saraciye ve ayakkabı	200	0	-100,00
Kağıt ve kağıt ürünleri	503.470	701.595	39,35
Basım ve yayım; plak, kaset vb.	6.415	0	-100,00
Kimyasal madde ve ürünler	234.778	170.180	-27,51
Plastik ve kauçuk ürünleri	68.101	158.068	132,11
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	88.146	156.877	77,97
Ana metal sanayi	41.667	902.712	2066,49
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	22.340	12.252	-45,16
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	576.926	299.289	-48,12
Büro, muhasebe ve bilgi işleme makinaları	28.445	50.783	78,53
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli mekına ve cihazlar	271.175	74.734	-72,44
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları	81.961	27.734	-66,16
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat	26.649	95.250	257,42
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	382.612	515.896	34,84
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	3.732	1.321	-64,60
Atık ve hurdalar	51.658	2.210.615	4179,33
Nisan Ayı Toplamı	23.068.197	6.368.178	-72,39
Ocak-Nisan Toplamı	37.441.898	23.676.168	-36,77

Kaynak: TÜİK, 2020b.

İTHALAT (ŞANLIURFA) –NİSAN, 2020 (\$)

ISIC Adı	Nisan 2019	Nisan 2020	Değişim (%)
Tarım ve hayvancılık	14.732.338	11.980.895	-18,68
Ormancılık ve tomrukçuluk	7.396	24.714	234,15
Taşocakçılığı ve diğer madencilik	550	3.297	499,45
Gıda ürünleri ve içecek	0	4.650	-
Tekstil ürünleri	2.373.908	968.762	-59,19
Giyim eşyası	1.092	15.220	1293,77
Kağıt ve kağıt ürünleri	100	364	264,00
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlar	17.968	0	-100,00
Kimyasal madde ve ürünler	2.485.407	2.720.130	9,44
Plastik ve kauçuk ürünleri	143.260	69.416	-51,55
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	59.558	47.189	-20,77
Ana metal sanayi	818.795	157.092	-80,81
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	30.961	83.783	170,61
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	235.557	767.803	225,95
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli mekına ve cihazlar	142.661	128.561	-9,88
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları	13.639	10.373	-23,95
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat	105.225	856.301	713,78
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	1.377	38.614	2704,21
Diğer ulaşım araçları	5.354	0	-100,00
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	259.879	202.212	-22,19
Atık ve hurdalar	439.101	137.975	-68,58
Nisan Ayı Toplam	21.874.126	18.217.351	-16,72
Ocak Nisan Toplamı	62.940.691	79.274.533	25,95

Kaynak: TÜİK, 2020b .

Diyarbakır İli Yatırım Teşvik Belgeleri, Mart 2020

Yıl	Belge Adedi	TR İçindeki Payı (%)	Sabit Yatırım (milyon TL)	TR İçindeki Payı (%)	İstihdam	TR İçindeki Payı (%)
2011	54	1,4	167	0,4	994	0,9
2012	62	1,6	303	0,4	2.726	1,7
2013	99	2,2	429	0,5	4.074	2,2
2014	99	2,7	360	0,4	3.784	2,3
2015	90	2,1	341	0,3	3.878	2,6
2016	72	1,4	356	0,3	3.662	2,4
2017	161	2,2	873	0,5	7.603	3,3
2018	171	2,9	939	0,5	9.100	3,6
2019	137	2,4	1.939	1,3	11.553	5,5
2020 Ocak-Mart	67	3,0	671	1,5	5.134	6,7
Toplam	1.012	2,2	6.379	0,6	52.508	3,1

Diyarbakır İli Yatırım Teşvik Belgeleri, Mart 2020

Son 10 yıllık dönemde Diyarbakır ilinde toplam 1.012 adet yatırım teşvik belgesi alınmış olup Türkiye'de düzenlenen toplam belge sayısı içindeki payı %2,2'dir. 2019 yılında 137 adet yatırım teşvik belgesi alınmıştır. Bu belgelere bağlı sabit yatırım tutarı 1 milyar 939 milyon TL ve istihdam sayısı 11.553 kişidir. Diyarbakır'da 2019 yılında alınmış teşvik belgelerinin ülke içindeki payı; belge sayısı bakımından %2,4, sabit yatırım tutarı bakımından %1,5, istihdam sayısı bakımından %5,5'tir. 2020 yılı Ocak-Mart döneminde ise 67 adet yatırım teşvik belgesi alınmıştır. Bu belgelere bağlı sabit yatırım tutarı 671 milyon TL ve istihdam sayısı 5.134 kişidir. Önceki yılın aynı dönemine göre belge adetinde %139'luk, sabit yatırım tutarında %364'lük ve istihdamda ise %147'lik artış gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde de bu yıl, önceki yılın aynı dönemine göre, belge sayısında %110,5, yatırım tutarında %20,1, istihdam sayısında ise %71,5 artış gerçekleşmiştir.

Şanlıurfa İli Yatırım Teşvik Belgeleri, Mart 2020

Yıl	Belge Adedi	TR İçindeki Payı (%)	Sabit Yatırım (milyon TL)	TR İçindeki Payı (%)	İstihdam	TR İçindeki Payı (%)
2011	41	1,07	314	0,7	852	0,7
2012	82	2,09	426	0,6	5.581	3,4
2013	119	2,6	725	0,7	8.871	4,6
2014	71	1,9	259	0,3	5.132	3,2
2015	99	2,2	458	0,4	5.224	3,6
2016	92	1,8	456	0,5	4.369	2,3
2017	252	3,4	2.153	1,08	8.749	4,04
2018	208	3,5	1.087	0,6	9.231	3,7
2019	137	2,4	789	0,6	6.150	3,0
2020 Ocak-Mart	50	2	374	0,8	1.971	2,5
Toplam	1.151	2,2	7.041	0,6	56.130	2,9

Şanlıurfa İli Yatırım Teşvik Belgeleri, Mart 2020

Son 10 yıllık dönemde Şanlıurfa'da toplam 1.151 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiş olup Türkiye'de düzenlenen toplam belge sayısı içindeki payı %2,2'dir.

2019 yılında ise 137 adet yatırım teşvik belgesi alınmıştır. Bu belgelere bağlı sabit yatırım tutarı 789 milyon TL ve istihdam sayısı 6.150 kişidir. Önceki yılın aynı dönemine göre belge adetinde %33,65, istihdamda %32,26'lık sabit yatırım tutarında ise %27,36'lık azalış gerçekleşmiştir.

2020 yılı Ocak- Mart üç aylık dönemde 50 adet yatırım teşvik belgesi alınmıştır. Bu belgelere bağlı sabit yatırım tutarı 374 Milyon TL ve istihdam sayısı 1.971 kişidir. Önceki yılın aynı dönemine göre belge adetinde %38,8'lik, sabit yatırım tutarında %149'luk ve istihdamda %72,7'lik artış gerçekleşmiştir Türkiye genelinde ise 2020 yılı Ocak- Mart döneminde, önceki yılın aynı dönemine göre, belge sayısında %110, sabit yatırım tutarında %58,6 ve istihdam sayısında %67,9 artış olmuştur. Türkiye genelinde de bu yıl, önceki yılın aynı dönemine göre, belge sayısında %110,5, yatırım tutarında %20,1, istihdam sayısında ise %71,5 artış gerçekleşmiştir

KURULAN VE KAPANAN ŞİRKET İSTATİSTİKLERİ

NİSAN, 2020

2019 Nisan (Aylık)					2020 Nisan (Aylık)				
		Kurulan	Tasfiye	Kapanan			Kurulan	Tasfiye	Kapanan
Şirket	Diyarbakır	72	11	0	Şirket	Diyarbakır	29	5	1
	Şanlıurfa	63	6	4		Şanlıurfa	37	5	4
	TÜRKİYE	6.693	1.080	416		TÜRKİYE	2.813	549	416
Kooperatif	Diyarbakır	0	0	1	Kooperatif	Diyarbakır	1	0	0
	Şanlıurfa	0	0	0		Şanlıurfa	0	0	0
	TÜRKİYE	96	77	50		TÜRKİYE	65	4	11
Tic. Ger. İşl. Kişi	Diyarbakır	24		0	Tic. Ger. İşl. Kişi	Diyarbakır	10		2
	Şanlıurfa	16		21		Şanlıurfa	11		12
	TÜRKİYE	1.828		1.265		TÜRKİYE	888		1.663

TRC2 BÖLGESİ KONUT SATIŞ SAYILARI, NİSAN 2020

2019 ve 2020 Yılları Değişimleri

BÖLGELER	2019 Nisan (Aylık)	2020 Nisan (Aylık)	2019/2020 Nisan Ayı Değişim (%)
DİYARBAKIR	1.294	754	-41,7
ŞANLIURFA	1.515	1.067	-29,6
TÜRKİYE	96.071	42.783	-55,5

TRC2 BÖLGESİ HAVALİMANI YOLCU TRAFİĞİ (GELEN-GİDEN), NİSAN 2020

		2019 Ocak- Nisan	2020 Ocak- Nisan	Değişim (%)
İÇ HAT	Diyarbakır	575.721	390.366	-32
	Şanlıurfa	248.428	178.106	-28
	TÜRKİYE	32.658.532	19.464.597	-40,4
DIŞ HAT	Diyarbakır	12.802	8.167	-36
	Şanlıurfa	7.668	4.217	-45
	TÜRKİYE	24.499.529	14.173.183	-42,1
TOPLAM	Diyarbakır	588.523	398.533	-32
	Şanlıurfa	256.096	182.323	-29
	TÜRKİYE	57.158.061	33.637.780	-41,1

TRC2 BÖLGESİ TURİZM VERİLERİ, NİSAN 2020

2020 Yılı Tesise Geliş Sayıları

TRC2 Bölge (Diyarbakır-Şanlıurfa) illerinde 2020 Yılı Nisan döneminde önceki yılın aynı ayına göre *Tesise Geliş Sayısında* Bölge illerimiz ve Türkiye genelinde ise düşüş yaşanmış olup düşüşler şu şekilde olmuştur; Diyarbakır'da **-%87,5** ve Şanlıurfa'da **-%98,5** ve Türkiye'de **-%88,9**.

BÖLGELER	2020 Ocak	2020 Şubat	2020 Mart	2020 Nisan	2019 Nisan	2019/2020 Nisan Ayı Değişim (%)
Diyarbakır	40.609	40.001	27.594	7.808	55.666	-87,5
Şanlıurfa	36.601	33.531	21.088	6.907	70.895	-98,5
Türkiye	4.638.672	4.196.910	2.711.720	719.430	6.459.911	-88,9

TRC2 BÖLGESİ TURİZM VERİLERİ, NİSAN 2020

2020 Yılı Geceleme Sayıları

TRC2 Bölge (Diyarbakır-Şanlıurfa) İllerinde 2020 Yılı Nisan döneminde önceki yılın aynı ayına göre *Tesislerde Geceleme Sayısı hem bölge illerinde hem de Türkiye’de düşüş göstermiş olup* değişimler şu şekilde gerçekleşmiştir; Diyarbakır’da **-%85,3**, Şanlıurfa’da **-%97,2** ve Türkiye’de **-%89,2**.

BÖLGELER	2020 Ocak	2020 Şubat	2020 Mart	2020 Nisan	2019 Nisan	2019/2020 Nisan Ayı Değişim (%)
Diyarbakır	61.688	59 522	44 071	16.492	85.352	-85,3
Şanlıurfa	67.316	62 393	38 327	17.654	108.008	-97,2
Türkiye	9.678.499	8.475.338	5.495.042	1.621.459	15.075.561	-89,2

TRC2 BÖLGESİ VERGİ GELİRLERİ, NİSAN 2020

2020 yılının Nisan döneminde Diyarbakır'da toplam **3,15 Milyar TL**'lik vergi tahakkuk etmiş, **707 Milyon TL**'si tahsil edilmiş olup **%22,43** vergi tahsilat oranı ile Türkiye'de **68.** sırada, tahsilatı miktarı açısından ise **23.** sırada yer almıştır. Aynı dönemde Şanlıurfa'da toplam **2,34 Milyar TL**'lik vergi tahakkuk etmiş **546 Milyon TL**'si tahsil edilmiş olup **%23,34** vergi tahsilat oranı ile Türkiye'de **66.** sırada, tahsilatı miktarı açısından ise **26.** sırada yer almıştır.

2020 Nisan Ayı Vergi Gelirleri

BÖLGELER	Tahakkuk (Bin TL)	Tahsilat (Bin TL)	Tahsilat Oranı (%)	Tahsilat Oranına Göre Türkiye Sıralaması	Tahsilat Miktarına Göre Türkiye Sıralaması
Diyarbakır	3.152.899	707.069	22,43	68	23
Şanlıurfa	2.340.762	546.311	23,34	66	26
Türkiye	453.580.135	225.224.301	49,65	-	-

TRC2 BÖLGESİ BANKACILIK VERİLERİ, MART 2020

MEVDUAT	2020-3		2019-12		Değişim (%)
	Bin TL	İl Sırası	Bin TL	İl Sırası	
BÖLGE					
DİYARBAKIR	11.567.854	23	10.670.829	24	8,4
ŞANLIURFA	8.099.307	31	7.719.883	30	4,9
TÜRKİYE	2.796.018.245	-	2.566.744.203	-	8,9
KREDİ	2020-3		2019-12		Değişim (%)
	Bin TL	İl Sırası	Bin TL	İl Sırası	
BÖLGE					
DİYARBAKIR	17.458.846	23	16.185.734	24	7,9
ŞANLIURFA	15.556.675	25	14.331.056	26	8,5
TÜRKİYE	3.046.288.175	-	2.805.074.401	-	8,6
TAKİPORANI*	2020-3		2019-12		Değişim (%)
	Oran (%)	İl Sırası	Oran (%)	İl Sırası	
BÖLGE					
DİYARBAKIR	7,7	7	8,0	7	-3,7
ŞANLIURFA	7,3	9	7,9	8	-7,6
TÜRKİYE	5,0	-	5,4	-	-7,4

İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ, 2020

	İşgücüne Katılma Oranı (%)	İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
Türkiye, 2019 Yıllık	53,0	13,7	45,7
TRC2 Bölgesi, 2019 Yıllık	46,5	23,4	35,7
Türkiye, Mart 2020 (Aylık)	48,4	13,2	42,0

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU VERİLERİ, 2020

	Türkiye	Diyarbakır	Şanlıurfa
Özel Sektör İşyeri Sayısı (4 a* Kapsamında), Mart 2020	1.882.654	17.087	13.919
Özel Sektör Çalışan Sayısı (4 a kapsamında), Mart 2020	16.019.026	174.816	166.575
Toplam Aktif sigortalı (4 a, 4 b** ve 4 c***)sayısı, Mart 2020	22.072.840	274.435	268.749
İmalat Sanayi İşyeri Sayısı, 2018	269.876	1.588	1.549
İmalat Sanayi Çalışan Sayısı, 2018	3.631.873	18.536	18.342

*: 4 a kapsamı; 1- Zorunlu, 2 -Çıracak, 3- Yurt dışı Topluluk, 4-Tarım (2925),5-Diğer Sigortalılar, 6-Stajyer ve Kursiyerler.

** : 4 b kapsamı; Ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı Olanlar, Esnaf ve sanatkâr sicilne kayıtlı olanlar, Anonim ve komandit şirket ve ortakları, tarımsal faaliyette bulunanlar.

***: 4 c kapsamı Kamu idarelerinde;

i) 5510 sayılı Kanununun 4. Maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanları,

ii) 5510 sayılı Kanununun 4. Maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanları ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananları ifade etmektedir.

ESNAF, İŞYERİ VE ODA BİLGİLERİ, MAYIS 2020

	Türkiye	Diyarbakır	Şanlıurfa
Esnaf Sayısı	1.887.146	21.681	36.221
İşyeri Sayısı	2.037.429	22.530	37700
Esnaf/Nüfus Oranı(%)	2,27	1,23	1,75
Oda sayısı	3.004	42	59

DİYARBAKIR İLİ DEVAM EDEN ÖNEMLİ PROJELER, 2020

S.N.	Yatırım/ Proje Adı	Güncel Durum
1	DİYARBAKIR OSB EVSEL VE ENDÜSTRİYEL ATIKSU ARITMA TESİSİ	Diyarbakır OSB (Tevsii) Evsel ve Endüstriyel Atıksu Arıtma Tesisi Yapım İşi inşaatında fiziki gerçekleştirme oranı %40'a ulaşmıştır. COVID-19 ve yağışlardan dolayı çalışmalarına ara veren yüklenici firma, 10 Mayıs 2020 tarihinden itibaren alanda çalışmalarına tekrar başlamıştır.
2	DİYARBAKIR TEKSTİL İHTİSAS OSB	Diyarbakır Tekstil İhtisas OSB Yönetim Kurulu tarafından 61 firmaya yer tahsisi yapılmış olup bu firmalar 1,3 Milyar TL'lik sabit yatırım, 8.687 kişilik istihdam taahhüdünde bulunmuştur. Bu talepler dışında yeni yatırımcılara tahsis edilecek 4 adet boş parsel mevcuttur. Toplamda 105 sanayi parseli mevcut olup, bunlardan 101 tanesinin yatırımcılara tahsisi tamamlanmıştır. 18.623.034,00 TL ihale bedeli ile yapımına devam edilen Yol, Atıksu, Yağmursuyu, İçme Suyu, Telekom İnşaatı, Kamera Sistemi ve Paket Arıtma Tesisi İnşaatlarından Müteşekkil Altyapı İnşaatının 2020 yılı Mayıs ayı itibari ile fiziki iş ilerleme yüzdesi %35,70'dir. 8.948.240,00 TL ihale bedeli ile yapımına devam edilen Elektrik Altyapı işinin 2020 yılı Mayıs ayı itibari ile fiziki iş ilerleme yüzdesi ise %27,35'dir. Yapı ruhsatı alan 10 firmadan 8'i inşaatla başlamıştır. 12 firma da yapı ruhsatı başvuru hazırlığı yapmaktadır.
3	DİYARBAKIR KARACADAĞ (İKİNCİ KARMA) OSB	Diyarbakır'da artan sanayi parseli talebinin karşılanması için Şanlıurfa Karayolu 28. km civarında İkinci Karma OSB çalışmaları başlatılmıştır. Toplam alanı 294 Hektar olan OSB'de 216 sanayi parseli bulunmaktadır. Tam kapasite ile faaliyete geçildiğinde 10.000 Kişinin istihdam edilmesi planlanmaktadır. OSB Kuruluş Protokolü 28 Aralık 2018 tarihinde Bakanlık tarafından onaylanarak tüzel kişilik kazanmıştır. İmar planı Bakanlık onayına sunulmuştur.
4	DİYARBAKIR LOJİSTİK MERKEZ PROJESİ	Diyarbakır-Elazığ yolunun 15. Km'nde yer alan Diyarbakır Lojistik Merkezi 229 Hektar Alan olup, 58 Adet A+ depo inşa edilmesi planlanmaktadır. Tam kapasite ile faaliyete geçildiğinden 5.400 doğrudan istihdam sağlayacak olan Merkezin toplam yatırım tutarı 123 Milyon ABD Dolarıdır. Merkezin yapılacağı alan 12 Aralık 2019 tarihide Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı olarak ilan edilmiş olup alanın yaklaşık %40'ına denk gelen 827 dönümlük bölüm Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine devredilmiş ve tapuları alınmıştır. Geri kalan %60'lık kısım için TOKİ işbirliğinde çalışma yürütülecektir.

ŞANLIURFA İLİ DEVAM EDEN ÖNEMLİ PROJELER, 2020

S.N.	Yatırım/Proje Adı	Güncel Durum
1	ŞANLIURFA GIDA İHTİSAS ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ PROJESİ	2012 yılında Ajansımızın Doğrudan Faaliyet Desteği kapsamında yaptırılan fizibilite çalışması ile başvuru süreçleri başlatılan "Şanlıurfa Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi" kuruluş işlemleri Valiliğimiz başta olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlar ile yakın takip edilerek 2017 Yılı sonu itibari tamamlanmıştır. Bu kapsamda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü tarafından talep edilen tüm ön çalışmalar (Jeolojik Etüd, Halihazır Haritalar, Çed Belgesi, İmar Planı) süreci hızlandırmak üzere Ajansımız tarafından hazırlanmıştır. Ajansımızın 2018 Yılı Sanayi Altyapısı Mali Destek Programı kapsamında Altyapı ve Arıtma Tesisi projeleri hazırlanana 235 Ha Büyüklüğündeki Gıda İhtisas OSB'si yatırım programında olup, 2020 yılı içerisinde altyapı ihalelerinin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Hali hazırda yatırımcılardan yer tahsisi ile ilgili başvuruların alınma sürecine başlanılmıştır.
2	AYAKKABICILAR SANAYİ BÖLGESİ PROJESİ	Şanlıurfa'da ayakkabı sektörünün kümelenme modeli ile geliştirilmesi, yatırım ve üretim maliyetlerinin azaltılması amacı ile Ajansımız tarafından geliştirilen Şanlıurfa YİKOB sahipliğinde "Ayakkabıcılar Sanayi Bölgesi Projesi"ni Şanlıurfa OSB'de uyguluyoruz. Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında 15,5 Milyon TL'si Bakanlığımız tarafından karşılanan ve toplam 23 Milyon TL'ye mal olan projede 13 adet fabrika binası ve tedarikçi firmalar için toplam 7 adet dükkan yapılmıştır (46 bin m2 kapalı alan). 2019 yılı itibari ile tüm fabrikaların tahsisleri tamamı Şanlıurfa dışından olan yatırımcılara gerçekleştirilmiş olup yatırımlar hızla başlamıştır. Yatırım bölgesinden hali hazırda 1.000 kişiye yaklaşan istihdam sayısının 2020 sonu itibari ile 2500 kişiye ulaşması öngörülmektedir.
3	KÜLTÜR ADASI PROJESİ	Yine Ajansımızın Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı ile YİKOB tarafından yürütülen "Kültür Adası" Projesine yaklaşık 20 Milyon TL destek sağlandı. Bu destek ile birlikte 11 adet eski Şanlıurfa evi gerekli kamulaştırma ve restorasyon işlemleri yapılarak Butik Otele dönüştürüldü. Valiliğimizin girişimleri ile Vilayetler Evine tahsis edilen bu tarihi yapılar 11 Nisan 2020'de butik otel olarak Şanlıurfa Turizmine hizmet vermeye başlamıştır. Örnek olan bu modelin başka ada projelerinde uygulanması içinde yeni çalışmalar başlatıldı.

ŞANLIURFA İLİ DEVAM EDEN ÖNEMLİ PROJELER, 2020

S.N.	Yatırım/Proje Adı	Güncel Durum
4	ŞANLIURFA TEKNO-GİRİŞİMCİLİK VE İNOVASYON MERKEZİ PROJESİ	Şanlıurfa'nın girişimcilik ekosistemini güçlendirmek adına ilimizdeki ilgili paydaşlarımız ile geliştirdiğimiz ve Ajansımızın GÜDÜMLÜ Proje Desteği ile finanse ettiğimiz Şanlıurfa Teknokent bünyesinde "Şanlıurfa Tekno- Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi" kurulmuştur. 2,7 Milyon TL'lik bu proje ile Şanlıurfa'da yazılım ve bilgi teknolojileri alanlarında iş fikri olan girişimcilere fiziki altyapı, eğitim ve danışmanlık hizmetleri verilmektedir. Böylece fikirlerin olgunlaşarak ticarileşmesi ve girişimcilerin kendi işletmelerini kurmaları sağlanacaktır.
5	TEKNO İŞGEM PROJESİ	Şanlıurfa'da Ar-Ge ve inovasyon konusunda bir ekosistem oluşturmak amacıyla 2018 Yılı Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında 2,2 Milyon TL'lik "Tekno İşgem" Projesini hayat geçiriyoruz. Şanlıurfa Teknokent ve Harran Üniversitesi tarafından yürütülen proje ile Teknokent alanı içerisinde yer alan atıl bir bina Tekno İşgem'e dönüştürüldü ve bu sayede işlikler ve ortak atölyeler oluşturuldu. Bu alanda, yeni kurulan veya ön kuluçkadan mezun teknolojik tabanlı, yüksek katma değerli mal üreten, Ar-Ge, inovasyon potansiyeli olan işletmelere ortalama üç yıl süreyle uygun kirali işyeri, ortak ofis, danışmanlık, eğitim, finans erişim gibi hizmetler sağlanacaktır.
6	ŞANLIURFA TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VE EĞİTİM MERKEZİ PROJESİ	Şanlıurfa'da sanayi sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin kalifiye işgücü ihtiyacını karşılamak amacıyla Ajansımızın GÜDÜMLÜ Desteği kapsamında Şanlıurfa Teknoloji Geliştirme ve Eğitim Merkezi projesini hayata geçiriyoruz. Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesinde kurulan, Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası tarafından yürütülen ve yaklaşık 5,7 Milyon TL'ye mal olacak projenin inşaat çalışmaları 2019 yılı itibari ile tamamlanma aşamasına getirildi. Merkezimizde 2020 yılında aktif bir şekilde özel sektörün ihtiyaçları doğrultusunda mesleki eğitimlere başlanacaktır.

KAYNAKÇA

- TÜİK (2020a). “Tüketici Fiyat Endeksi”, Sayı: 3386,
- TÜİK (2020b). “Yıllık İhracat Rakamları”, <https://biruni.tuik.gov.tr/disticaretapp/menu.zul>
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2020). Yatırım Teşvik İstatistikleri, <https://www.sanayi.gov.tr/istatistikler/yatirim-istatistikleri/mi1304021615>
- TOBB (2020). “Kurulan – Kapanan Şirket İstatistikleri”, <http://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirketistatistikleri.php>
- TÜİK (2020c). “Konut Satışları”, Sayı: 33879,
- DHMİ (2020). <https://www.dhmi.gov.tr/sayfalar/istatistik.aspx>
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2020). <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9851/turizm-istatistikleri.html>
- Vergi Gelirleri (2020), <https://muhasebat.hmb.gov.tr/iller-itibariyle-merkezi-yonetim-butce-istatistikleri-2004-2019>.
- Bankacılık verileri (2020), <https://www.bddk.org.tr/bultenfinturk>
- TÜİK (2020d). “İşgücü İstatistikleri”, Sayı: 33784 , Sayı:33787,
- SGK Verileri (2020), <http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik>
- Esnaf ve İşyeri Verileri (2020), <https://www.tesk.org.tr/view/mevzuat/goster.php?Guid=902743d2-11e2-11ea-9eaf-000c29b32a85>